

Asia: VN/13551/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston periaatepäätökseen kiertotalouden strategisesta ohjelmaehdotuksesta. SBB osallistuu mielellään kiertotalousohjelman jalkauttamiseen.

Arviomme mukaan ehdotus uudeksi kiertotalouden ohjelmaksi on laaja ja kattava. Kiertotalousohjelmaehdotuksen vahvuuksia ovat yleisluonteisuus ja ajankohtaisiin teemoihin linkittyminen. Ohjelmaehdotuksessa annetaan ehdotukset toimipiteiden vastuutahoiksi, mikä on hyvä asia. Toimenpiteiden tarkempi aikataulutus puuttuu, mikä on harmillista. On erittäin tärkeää, että kiertotaloutta edistetään yli hallituskausien.

Kiertotalousohjelman vaikuttavuus selviää toimeenpanon yhteydessä. SBB:n mielestä yksi keskeinen toimeenpanon onnistumisen edellytys keskipitkällä aikavälillä on, että kiertotalous onnistutaan linkittämään tehokkaasti päivitettäviin ilmasto- ja energiapolitiikan toimenpiteisiin. Olisi tärkeää, että Suomi veisi kiertotalousnäkemyksiä aktiivisesti myös EU-tason ilmastopolitiikkakeskusteluihin.

Haluamme esittää huomiot seuraaviin toimenpiteisiin, jotka ovat oleellisia biokaasun ja ravinnekierrätyksen toimintaympäristön kehittämiseksi.

SBB kannattaa toimenpidettä, että Suomi vaikuttaa kiertotaloutta tukevan EU-lainsäädännön kehittämiseen, sillä kierrätysmateriaalien käytön edistämässä lainsäädännön toimivuudella on suuri vaikutus (sivu 40). Esitämme, että Suomi on laajasti aktiivinen EU:n kiertotaloutta tukevan lainsäädännön kehittämisessä ja varmistaa, ettei kierrätyspohjaisille tuotteille luoda lakitekniisiä esteitä. Haluamme muistuttaa, että kierrätysmateriaalien käytön edistämiseen liittyvä lainsäädäntö on laaja ja moninaista, ja useat asiat menevät tuote-, jäte- ja kemikaalilainsäädäntöjen rajapintaan.

Investointien lisääminen edellyttää ennakoitavissa olevaa toimintaympäristöä. Vuosina 2021-2023 ajankohtaisia EU-tasoisia kiertotalouteen linkittyviä säädöshankkeita ovat myös EU:n valtiotukisäännöt, uusiutuvan energian direktiivin uudelleen arviointi, jätevedenpuhdistuksen ja -lietteen säädösten arvioinnit, ja EU-lannoiteasetuksen sekä REACH-arvioinnin jatkotyöt. Useat eri kiertotalouteen liittyvät liiketoiminnot ovat vasta kehitysvaiheessa, ja kierrätysmateriaalien markkinat eivät vielä toimi. Tämän vuoksi valtiotukisäännöt ovat oleellisia. Uuden kemikaalistrategian mukaisesti arvioidaan REACH-rekisteröintipoikkeuksia, millä tulee olemaan vaikutusta tuote- ja jätelainsäädäntöön.

SBB kannattaa toimenpidettä, että viranomaisten yhteistyötä kiertotaloushankkeissa kehitetään (sivu 40). Yhteistyö on tarpeen tehokkaan tiedon ja vastuun jakamisen suhteen, sillä usea kiertotaloustoiminto levittäytyy usean eri säädöskokonaisuuden piiriin ja usein 'kiertotalouslaitokset' läpikäyvät useita erilaisia viranomaismenettelyitä. Esimerkiksi uusi biokaasulaitos edellyttää useita eri viranomaismenettelyitä (esim. TUKES, Ruokavirasto, Pelastuslaitos, kunta, AVI, kunnaneläinlääkäri). SBB esittää, että mukaan työhön otettaisiin kiinteästi myös AVI, Tukes, ELY-keskukset. Esitämme myös, että toimenpiteen jalkauttamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä uusiutuvan energian tuotantolaitosten viranomaismenettelyiden kanssa erityisesti niiden toimintojen osalta, jotka ovat jäämässä nopeutetun/määräaikaistetun luvitus- ja muiden menettelyiden toteuttamisen ulkopuolelle (kts. Asia: HE 187/2020 vp). Lakiesitys on parhaillaan eduskuntakäsittelyssä, mutta biopolttoaineita ja biometaania tuottavat laitokset on jätetty nopeutetun/määräaikaistetun menettelyn ulkopuolelle. SBB on arvioinut, että lakiesitys voi aiheuttaa viivästyksiä viranomaismenettelyissä liikennebiokaasuhankkeiden ja muiden kiertotaloushankkeiden osalta.

SBB kannattaa toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään EoW-menettelyiden kehittämistä ja käyttöönottoa Suomessa (sivu 40). SBB esittää, että kehitetään nopeutetulla aikataululla EoW-menettelyt kierrätyslannoitteille ja -ravinteille (orgaaniset lannoitteet, epäorgaaniset, maaparannusaineet) sekä kasvualustoille. YM:lle ja MMM:lle tulee varata riittävät resurssit tähän työhön. Lisäksi kansallisessa lannoitelainsäädäntöuudistuksen yhteydessä tulee varmistaa hyvät puitteet kierrätyspohjaisten lannoitevalmisteiden jalostamiselle ja käyttämiselle. SBB osallistuu mielellään EoW-kriteerien laadintaan.

SBB kannattaa toimenpidettä, jossa pyritään lisäämään vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja mm. julkisen sektorin rakentamisessa, energia- ja infrastruktuurihankkeissa sekä palveluiden hankinnoissa (sivu 40). Aihe on erittäin ajankohtainen, sillä eduskunta tulee hyväksymään vuonna 2021 lain ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista (kts. VN/9330/2019). SBB pitää erittäin tärkeänä, että laissa mahdollistetaan liikennebiokaasun potentiaali hyödyntäminen täysimääräisesti. Vähäpäästöistä biokaasua voidaan hyödyntää jäteautoissa, paikallisbusseissa, jakelu- ja asiointiautoissa. Paikallisista jätteistä tuotettu liikennebiokaasu on erinomainen omavaraisuus-, aluetalous- ja kiertotalouksesimerkki, joka voitaisiin valtavirtaistaa tällä lailla.

SBB kannattaa toimenpidettä, jossa käynnistetään kiertotalouden ekosysteemien kehitys- ja kasvukiihdyttämöjä, joissa yhteiskehittämisen ja tuki-instrumenttien avulla ideoista jalostetaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja (sivu 50). SBB esittää yhdeksi työn alle otettavaksi ideaksi biohajoavien muovien kierrätyksen ongelmien ratkaisemisen. Biopohjaisten ja biohajoavien muovien globaalien kysynnän odotetaan kasvavan, ja edelläkävijä yritysten joukossa on jo useita suomalaisia yrityksiä.

Kannatamme ehdotusta, että kiertotalousverotusta arvioidaan (sivu 46). Jotta toiminta ei jäisi vain arvioinnin tasolle, niin toimenpiteen vaikuttavuuden parantamiseksi SBB esittää, että arvioinnin tulosten pohjalta ryhdytään nopeisiin kehitystoimenpiteisiin. Pidämme myös tärkeänä, että kierrätysteollisuuden sähköveroluokan alentaminen tehdään pikaisesti. Esitämme lisäksi, että osana arviointityötä arvioitaisiin laajemmin verotuksen mahdollisuuksia edistää kierrätyspohjaisia tuotteita, kuten kierrätysravinteita.

SBB kannattaa toimenpiteitä, jossa selvitetään keinoja edistää kierrätysmateriaalien arvon ja markkinan syntymistä (sivu 69). Toimenpiteen vaikuttavuuden parantamiseksi SBB esittää, että selvitystyössä annetaan konkreettinen listaus toimenpiteistä aikataulutuksineen (toimet vuosina 2021-2023 sekä vuosina 2024-2027) ja vastuutahoineen. SBB pitää tärkeänä, että kiertotalousohjelman toimeenpanossa pystytään edistämään ravinnekierrätys ja kierrätyslannoitteiden ja -markkinoiden syntymistä. Asialla on kiire.

SBB kannattaa ehdotusta, että kunnat ja alueet ottavat kiertotalouden osaksi kuntastrategioita (sivu 81). Haluamme myös huomauttaa, että kiertotalousasiat tulisi linkittää kiinteästi myös kuntien liikenne-, Ilmasto- ja energiastrategioihin.

SBB kannattaa lämpimästi elinkeinoelämän vapaaehtoisia sitoumuksia ja sopimuksia luonnonvarojen käytön vähentämiseksi, uusiomateriaalien käytön lisäämiseksi sekä hiilineutraalin kiertotalousyhteiskunnan edistämiseksi (sivut 69 ja 82). SBB pitää tärkeänä, että ministeriöt antavat riittävän tuen toimeenpanolle. SBB edistää mielellään omalta osaltaan tätä työtä. Biokaasu on mukana useiden toimialojen vähähiilisten tiekarttojen toimenpiteissä.

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, edustaa yrityksiä ja henkilöitä, jotka ovat kiinnostuneita biokaasusta, uusiutuvista kaasuista, kaasuautoilusta ja ravinnekierrästä. SBB jäsenistön osuus Suomen biokaasun tuotannosta on yli 70 %, käytössä olevista liikennekaasun jakeluasemista 85 % sekä yli 50 % kierrätysravinnetuotannosta

Violainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry